

Haapsalu – Lihula – Virtsu 70km

Haapsalu-Laiküla maantee 10. km asuv paksude kivimüüride ja kitsaste akendega [Ridala Maarja-Magdaleena kirik](#) on Eesti üks vanemaid sakraalehitisi. Tähelepanuväärsed on kooriruumi seinamaali fragmendid, barokne puitnikerdustega altarisein, kantsel ja võidukaare grupp. Kirikiais asuvad paar 13. saj pärit trapetsiaalset hauakivi ning massiivsed kiviristid.

Ridalast edasi, kohe pärast Parilat, juhatab viit Matsalu lahe põhjakaldale [Puisesse](#) ja [Kiidevasse](#). See maanteest 10-15km kaugusele jääv kant on huvitav loodus- ja linnuvaatlussõpradele. Teel möödud [Altmõisa külalistemajast](#) ja ühest linnurikkaimast paigast [Põgari rannast](#). [Puise poolsaare](#) tipust avaneb imeline vaade merele. [Jugassaare sadamas](#) on eravalduses olev linnuvaatlustorn. [Kiideva Kalaküla](#) on Läänemaal üks vähestest kaluriküladest. Seal on korrastatud lõkke- ja piknikukohad, küla-muuseum ning vaatlusplatvorm. Puiset ja Kiidevat ühendab matkarada.

Tagasi suurele maanteele jõudes võib loodusehuviline keerata Haeskasse, mis on 5 km kaugusel. Ligi 10 m kõrgusest Põhja-Euroopa parimaks peetavast [Haeska vaatlustornist](#) avaneb vaade madalale lahele ja lagedatele rannaniitudele. Taas tagasi suurele maanteele jõudnud juhatab õige pea viit [Martnasse](#). Sealses [Püha Martini kirikus](#) olevate vapp-epitaafide kogu on suuruse poolest Tallinna toomkiriku ja Niguliste kiriku järel kolmas. Martnast 5km kaugusel asuvas eravalduses olevas varaklassitsistlikus [Suure-Lähru mõisas](#) on suvehooajal avatud muuseum, korraldatakse kontserte ja vastuvõtte. Kultuurihuvilistele on teada suviti tegutsev [Saueaugu Teatritalu](#). Enne Risti-Virtsu maanteed viib tee Kurevere juurest [Keskvere mõisani](#), mis oma mantelkorstna ja barokse stiiliga meenutab pigem talumaja.

Jõudes välja Risti-Virtsu maanteele ja hoides Lihula poole jõuad Läänemaa suurima - 112 km pikkuse - [Kasari jõeni](#). [Kasari luht](#) on Põhja-Euroopa suurim lageluht ja kevadise suurvee ajal tulvavetega üleujutatud. Tänapäeval sõidetakse üle Kasari uue silla, mille kõrval on restaureeritud [vana sild](#), mis oma valmimisajal, 1904. a, oli maailma pikim raudbetoonist sild (308 m pikk ja 7 m lai).

Enne Lihulat suunab tee viit 3 km kaugusele Penijõe, kus renoveeritud [Penijõe mõisas](#) asub [Matsalu Rahvusparki keskus](#). Rahvuspark on eelkõige tähtis lindude pesitsus-, sulgimis- ja rändepeatuspaik. Keskus on muuseum, võimalus vaadata slaidiprogramme ja videofilmide. Parim aeg Matsalu külastamiseks on kevadine ja sügisene lindude rändeperiood. Külastajale on rajatud vaateornid ja matka-

radad: [Kloostri](#), [Penijõe](#) ja [Keemu tornidest](#) avaneb vaade Kasari jõe luhtadele, roostikule, rannaniitudele ja Matsalu lahele, kõrgeim on 21 m [Suitsu vaateorn](#). Loodusega saad sõbraks [Penijõe](#), [Salevere Salumäe](#), [Suitsu](#), [Keemu](#) ja [teistelgi matkaradadel](#).

Tagasi Virtsu maanteele jõudes hakkab paistma [Lihula linn](#), mis 1211.a määrati Riia peapiiskop Alberti poolt Eestimaa piiskopkonna keskuseks. Muinaseestlaste keskus [Lihula linnusemäel](#) põles aga maha ja 1238. a ehitati asemele kivilinnus. Liivi sõja ajal olid linnuse omanikeks nii taanlased, rootslased, sakslased kui ka venelased, hetkel on säilinud vaid varemeis müürid. [Lihula mõis](#) rajati 13. saj, 1840. a valminud mõisa peahoones asub linna ja lähiümbrust tutvustav [muuseum](#) ning [turismiinfopunkt](#). Lihula peatänava ääres vaata ka [Elisabethi kirikut](#) ja endist [Jaani kõrtsi](#).

Virtsu poole edasi sõites jõuad 13. saj pärit [Karuse kirikuni](#), mis ehitati ilma tornita kindluskirikuks. Sisustuses väärib vaatamist gotlandi tüüpi ristimiskivi. Soovi korral võid Karuselt teha väikseid põikeid mõlemale poole põhimaanteed. Vatla poole keerates mine vaata [Vatla maalinna](#) Linnuse küla seljakul ja [Vatla mõisaansamblit](#) Vatla keskus. Mõisaesise pargi planeering on ovaalne ja ovaali maantee-poolses servas asuv abihoone on kaarja põhiplaani. Seetõttu hoone ühest otsast teine ots ei paista. Vatla lähedal asuvas [Tuhu rabas](#) saad tutvuda kõigi soo arengujärkudega.

Teisel pool põhimaanteed juhatavad viidad [Salevere Salumäele](#), mis on umbes 20 m üle merepinna ulatuv seljandik ja järsk paesein, kus kulgeb 1,5 km pikkune matkarada. Salumäel on liigirikas taimestik, seal võib kohata haruldast viinamäetigu, pangalõhedes talvituvad nastikud, rästikud ja vaskussid.

Põhimaanteelt Virtsu suunas jääb ühele poole [Hanila küla](#) koos [kiriku](#) ja [muuseumiga](#), teisele poole [Uue-Virtsu õigeusu kirik](#) ehk [Kõmsi vene õigeusu kirik](#) ja selle lähedal üle 2000 aasta vanused [Kõmsi tarandkalmel](#). Kalme jäeti maha ilmselt ajaarvamise vahetamise paiku, üks kalmetest on lahti.

Siis jõuadki [Virtsu](#). Algsest saarest on viimase 150 aasta vältel maakerke ja teetammi ehituse tõttu saanud poolsaar. Sissesõidul jäävad vasakule tootmishoonete taha mere kaldale keskaegse [Virtsu vasallilinnuse varemed](#). Paremale, Põhja puiesteele pöörates, jõuad esmalt [Virtsu mõisa varemeteni](#) ja sealt edasi looduskauunile [Puhtulaiule](#). Virtsu poolsaare läänerannal asuvas [Virtsu sadamast](#) käivad praamid Saaremaale. Enne sadamat leiad tee äärest suviti avatud [Virtsu vanasõidukite muuseumi](#).

▲ Lindude paradisi Penijõe mõis Karuse kirik Suitsu jõgi

Pane tähele: Enne sõidu alustamist astu läbi Karja 15 asuvas Haapsalu Turismiinfokeskusest. Lihulas on Sulle abiks Lihula Turismiinfopunkt.

Selle teekonna ühe suuna läbi sõitmiseks arvesta 5-6 tundi.

Kui aga keerad sisse nii Kiideva kui Martna poole, käid matkaradadel ja linnuvaatlustornides, siis varu aega kindlasti päev või paar.

Haapsalu TIK
Karja 15, Haapsalu
Tel 473 3248
haapsalu@vistestonia.com
www.westest.ee
www.visitestonia.com
www.lihula.ee
www.rmk.ee
www.terramaritima.ee
<http://avasta.laanemaa.ee>